

Maska ar preefektshana par pastri:
 Nr. Peelikumu: par gadu 2 rbi. 75 kap.
 bef. Peelikumu: par gadu 2 —
 Nr. Peelikumu: par 1/2 gadu 1 — 40
 bef. Peelikumu: par 1/2 gadu 1 —
 Maska ar preefektshana Riga:
 Nr. Peelikumu: par gadu 1 rbi. 75 kap.
 bef. Peelikumu: par gadu 1 —
 Nr. Peelikumu: par 1/2 gadu — 90
 bef. Peelikumu: par 1/2 gadu — 55

Mahjas Meesis.

22. gada - gahjums. — *Mahjas Meesis* isnahk wesenreis pa nedelu.

№ 11.

Sestdein, 14. marta.

1887.

Mahjas Meesis ar Peelikumu war pastellet un studinajumus nodot Riga, pee Petera basnijas. Bes tam „Mahjas Meesis“ war wehl pastellet bes dauds peenemshanas weestahm Peterburgas un Telgawaas Uhr-Riga un Sarlandaugava, wehl ztats preefektsham, lä: Schloss: Grabwel un Peteron I. bode; Walmerid: G. G. Tey I. bode; Walka: M. Rudolf un Paulin I. bode; Minene: J. Alfsne I. grahn.-bode; Vimbaids: D. Uhver I. bode; Telgawa: H. Alunen un Bestorn I. grahn.-bode; Baustad: J. Beckmann I. grahn.-bode; Kuldiga: Bestorn I. grahn.-bode; Ventspils: M. Ried I. grahn.-bode; Cēsis: Baumann I. grahn.-bode; Talsi: S. Tom I. grahn.-bode un bibliotela un Wolontschewski I. grahn.-bode; Rundau: Jaegermann I. weestnja; Stabile: Ginter Iga weestnja. Tad wehl „Mahjas Meesis“ war apstellet pee sawiem zeen, draudses mahzitajem, frolotajem un pagasta strihverem, kurus mihi suhdsu, tadhds apstelshanas latyni peenem.

Par eepashshchanos ar sawu dsminteni.

I.

Nas sawu dsmintenes semi un tads eedshwo-tajus mihi, tam alasch ruhphehs, publinaus netapot, lai par scho semi un faudim pawairotu un pahrlabotu finas un finashanas. Vilai eepashshchanahs ar sawu dsminteniescheem mums weenigi dob eespehju, issinat un nosazit ori winu wajadshas. Kad schis geuhais usdewums ispildits, tad swarigakas wajadshas tilu-shas finamas, tad jaw weeglaki apzerami lihdsekti un zeli, ar kahdeem waretu schihs wajadshas islihdinat, tadm islihdset. Un pateesi schis ir ari tas usdewums, kusch ja-eewehro un pee kuea jaturahs latrai labai, svehtibas pilnai pah-waldbai. Kahdi zeli mums nu staigajomi, lai tilmum pee schihs ik wehlejanas eepashshchanahs ar sawu dsminteni? Weens zelsch nu buhri tas, la apzelotum sawu tehnu semi, lai paschi ar sawahn azim redsetum dshwi un apstahlus us laukeem un pihlektas, lai paschi eepashshchanahs ar pastahwoshahm esftahdehn un eetaishem, — un tas jaw ari notizis muhju semes daschhas datas un weetaks. Bet latris tafchu no pratihs, la tahds eepashshchanahs lihdsektis prasa dauds laila un naudas un tapehz latram nam eespehjams un isdarams. Sem tahdeem apstahlleem mums jammelle gits lihdsektis, gits zelsch un tahdu mums rahda un mahza statistika.

Nas ir statistika, jautahs gan daschhs no muhju lasitajeet. Nu dshweh wintsch gan ar to jaw buhs ee afines, jo pehdeja kaushu flaitshana bija tadhda statistisko finu krabshana, lai issinatu, jil eedshwotajui ir muhju Baltijai. Statistikas usdewums ir tads, lai isdabutu finat, tadhds apstahlids, jeb buhshchanas gilwei atronahs paschi semes un kahda schi feme pate. Ta dabuhu finat, las tur labs un las tur flitis, las tur kopijams un faudsejams un las tur pahrlabojams waj ari atmetams.

Daschhs warbuht buhs noskaites, la winam tilka preefshha lilkia jautaju mu lolkne un winam us scheem daschadeem jautajumeem bija atbildej jadod, un wintsch warbuht tadhdu taujaschana buhs turejts par loti nederigu, weetigu nophleshana un par to wehl lamajis. Ja wintsch to ir darijs, tad wintsch ir nepareisi darijs. Jo tee jaure statistisko finu krabshana eeguhitee flaitti mums gaischi rahda, lahdha buhshchanas atrodaus muhju semes un tads eedshwotajui, waj tur wintsch masakais wajadsetu buht, tamdeht ari wihreeshu

pahrgrofisbu. Skaitti rahda, la pahauli teet wal-dita. Schahdus flaitius krahdam, mehs daram tāpat la ahris, las flimneekam apranga pul-skenischus.

Mehs zeram, la muhju lasitaji ar mums buhs weeniks domas par statistikas derigumu, ja wini buhs usmanigi usmanijuschi us feloscheem, no mums pahneegteem isflaidrojumem par muhju dsmintenes apstahlleem un buhshchanahm. Skait-lus, kurns sebe pahneedsam, efam nehmuschi if nupat isnahluscha „Statistiklo finu krabshana par Widsemes gubernu, isdots sem Wid. statist. komitejas sekretara N. Karlberga redalgijas.“

Widsemes, ta leelala no muhju trihs Baltijas gubernahm, ir leela 42,645 kwadratu werstis, no kwadratu emem esfari 1820 un folas 2577 kwadrata werstis. Us scheem semes isplatiujuma (1881. gadā) dshwo 1,163,488 gilwelu, kuru flaitlis ar tatu gadu pee-aug. 1870. gadā warejam minet 1,022925 eedshwotajus; ta tad 11 gadu laika, 1870. libds 1881. gadam, eedshwotaju flaitlis pahneeds ar 140,563 dwehselehs, us katu gadu isnahk kahdi 12,800 jeb 1,10 prozentos.

Lai scho flaitla noskhmi isflaidrotum, tad gri-bam isdarit kahdu manu salihdinajumu. Muhju kaimini walts, Pruhjjas, leelala pawalts jeb provinje ir Schlesija, kurns semes isplatiujums ir 40,300 kwadrata kilometru leels (1 kilometris druzgā masaks par 1 wersti), bet eedshwototo ir wairak par 4 milioneem, ta tad gandrihs tichetr-eis til dauds eedshwotajui lai Widsemes. Turce-nas eedshwotoju flaitla pee-augshana par gadu istoisa 0,1 prozentos, proti ap 20,000 gilwelu. Muhju Widsemes, las droshki dauds lasitajus intrejeb, ir leelala par Salishu tehnina walts, un proti gandrihs trihs reis, bet turpreti Salishu walts alkal gandrihs trihs reis til dauds ee dshwotajui, wairak par trihs millionem. Mums Widsemes tapehz wehl deesgan weetas, deesgan telpas preefshha nahloschahm pa-andsehun un schis semes dshwollis ir jauls un viashs, kurns mihtam.

Kad nu fewi jautajam: la eedshwotajui Widsemes noskhikahs pehz dsumuma un wezuma, tad atrodam schahdus flaitlus: 563,825 wihreeshu un 599,659 feeweeshu, ta tad 35,834 feeweeshu wairak par wihreescheem. Schis jautajums, jil no eedshwotajem ir wihreeshu un jil feeweeshu, ir tapehz no svara, la ihpaschi wihreeschi ir tee strahdataji un pelnitaji, jeb wineem tahdeem wis-masakais wajadsetu buht, tamdeht ari wihreeshu

pahrgwars flaitli par feewescheem nahk par lahu semes fainminezigai attihstibai. Tapat svarigs ir jautajums pehz eedshwotajui wezuma, jo muhju lasitajem tas buhs noperatams, la kahda semes jo laimigali no dabas apbalwota, jo wairak winai wihreeshu, darbaspehzi gilwelu un gilwels ir wi-

ir, las jaure sawu augsto preefshchimi meera do-mahm isgahdajis pahrwari par postoschahm lai-sliahm, lai nu buhri la buhdams, tomehr to war droschi fazit, la jaulaki, preezgali svehili naw svehtiti: A lepnunu flatahs Wahzija, flatahs Berline us to, la winu mihtota walneela svehtku deena isaug par meera svehtku deenu wifai pahauli. Tad tahu minet a wise.

Austria-Ungarija. Ungaru tautas weetneelu sapulzē ministru preefchneeks Liza isflaidroja, la kahda Wihnes awise fino, la zeribas esot stipri-naujuschohs us meera ustureshau, lamehr no tautas weetneekem veenents preeprātais kredits preefshha laka wajadshahm, bet waldbā tilai tad warot selmes fagaibit sawiem meera genteeneem, kad walts zitahm walstā preti, kuras ari gribot meeri usturet, bet tomehr turotees sagatawotas us kuru, sawu lihdshwaru turot un ja wajadshas, ari spehjot aisschahm fawus labumus. Upurē preefshha laka wajadshahm esot labi isleets, ar-mija esot tapat la jeb kura gita armija pilnigi sagatawotas us kuru. Par nolihgumeem ar zi-tahm walstā wintsch schim brihscham newarot nelahdu isflaidrojumu dot, bet to gan warot fazit, la Austria-Ungarijas waldbā pehz tam zenschotees, lai waretu meera usturet un tadhda ari esot winas politiška satiksmē ar zitahm waldbā.

Franzija. Kad „Kernes awise“ fino, tad slavenais Lefeps par kuru un meera isfogijis tah-dus wahrdus. Karsh! ta wintsch isfogijas. Bet tas tafchu fahrotams, la kuru tilai ar tadhdu nodomu fah, lai pehz tam nahku pe meera un ja pee meera war nahkt bes kara, tad wintsch kara domas atmetamas. Karsh! Wahzju tauta winu negrib, Wahzju Keisars winu negrib, Bismarcks ari negrib. To winu man ir appgalwoj-schi. Kalabad es wineem lai netizetu. Dodat man kahdu eemeslu, tilai ehnu no eemesla, la pehz es lai wintsch pahauli nefatu, la pehz manas pahrezzinashanahs Wahzija un winas wa-doni gib ar Franziju dshwot meerā. Es ejmu diplomata amatu astahjus, lai waretu isfagis fawas domas un es neprotu, domahm pahlehtes, las manahm juhtahm preti. Es nenoschelohju, ka es tadhdu amatu astahju. Buhtu es palzis diplomats, tad es laikam nebuhtu israzis Suezes kanali. Tad tahu Lefeps wahrdi, las nepaliks bes eespaida us Franzischeem.

Anglija. Parlamenta apakshnamā tagad no-darbojabs ar sen jaw aktahrtoto un par waja

Feketons.

Wahzijas Keisara 90. dsmintenies deena.

Dauds gadu un goda preefshwojussham Wahzijas Keisaram un Pruhjjas tehninam Wilhelma mihkais. Deews ligis fahneetg tadhdu wezuma, lahdha nefashedis neweens Pruhjjas tehninisch, neweens Wahzju Keisars. Wintsch schis deena swineja sawu 90. dsmintenies deenu un libds ar winu wintsch tehninam, wintsch Wahzija, wintsch leel-walts un ihpaschi ari muhju leels tehija Kreewija. Sirmais Wahzijas Keisars stahw tuwā radnezhīb ar muhju augsto Keisara namu (Keisars Wilhelms ir muhju Keisara Majestates Aleksandra III. tehija mahtes brahls). Kreewu awises winam nowehl laimes us dsmintenies deenu un kreewu tauta, lai winu nosauz par Wafliju Feodorowitshu, wintsch krewnig mihi un goda. Par winu paschi un par winu dsmintenies deenu ari lahdas ihpaschi finas pahneegsim sawiem zeen, lasitajem.

Keisars Wilhelms sawā garajā muhjchā dauds preefshwojis: wintsch sawās jaunības gads redseja, la winu tehija, Pruhjja, tālā no Napoleona I. pahrwareta, pahemota un pamašinata; wintsch redseja ari Wahzijas faslasbitu masakās un leelakās walts; bet winam līktenis ari bija nolehmis tos lailos farekst, lai netīlai Pruhjja pahelblās wezajā pahschumā, bet ari eenehma pirmo weetū starp Wahzju zitahm walstā un beigās tads wintsch

sawienojo weenā wefelā Wahzju walts. Sendi Wahzju Keisara walts bij alkā Eiropā atmudofehs. Wiss tas finams nenotikahs bes kareem, leeleem, shweem kareem, tomehr kara eerolshci nolikti pee meera, leelgabali duhshchana apklufofis jau kahdu 15 gadus un meers walda Wahzija. Keisaram Wilhelma bija līktenis nolehmis, fahwas wezuma deena pahadit meera, bes kare-trofshana un qīnī isleeshanas kare-laulta. Kad sata, la wintsch eeguhwīs kara wabona un warona slānu, tad nemajak jaleezina, la wintsch wehla-kshai slāwai peewenojo otru slānu, la wintsch valdshfēsijis usturet Eiropas meeri.

Beidsamis mehneshīds līkhs tā, it tā wintsch wehl hahsbot japeedshībo kara laiki, la wintsch jaw til leels mehra isbaudijis, jo daschi drau-doschi mahkoni apklahtja politiskas debesīs; bet fahne mahkoni islihda, meera fahleite atspīhdeja, tā la wintsch netrauzets wareja sawu 90. dsmintenies deenu swinet. Tas bija tas jaunkalais laimes wehlejums, ar lai winu līktenis eepreezī-naja retāja svehtku deena.

Kad jaw sawā laikā pahschali finojam, tad Wahzijas Keisaram Wilhelma beidsamā gadu desmitā fahnei eewehrojamee nopelnī pee meera ustureshana un politikas wihi nedora nepareise, tad winu nosauz par meera waldeku un fah-setajū. Kad wintsch reis fahwas ogis aisschahs, besfin, lai tālai Wahzija, lai tad Eiropā isfaktīfes ar meera.

Tadag kahdu wahrdi fahzīm par paschi 90. dsmintenies deenu.

Keisara dsmintenies deena Berline pahrgrofis jūse sawu isfakatu. Jaw no deena preefsh tam fahlot, Berlineeschi padewahs svehtku juhtahm. Simteem tuhlosches gilwelu svehtku drehbēs gehrbusches, stāgaja svehtku deena pa eelām. Wiss nāmī, ihpaschi vilfehtas wīdu, bija no aug-shīs libds apakshai isgrefnoti karogeem, satumeem, tepihēm, pahēm. Wiss vilfehtas no fahschī-neekem pīna, kuru bijis kādi diwi fīni tuhlosches. Pa eelām gilwei nūdscheja un mu-dscheja. Tuhlosches aplakht ejoscho pahdeweju pahdewa karogs, bīldes, svehtku awises un jubilara dshwes aprakstus. Bes tam lungi un fūndes bija few pahpārāduschi pee drehbēm filū rūdsu pūti, tapehz la keisars scho pūti toti mihi.

Warenas fahs bija laipu gahjeens, lo studenti bija isrihkojuschi un lai wintsch fahla fahla un ap-pusnalti beidahs. No wiham Wahzijas universiteteem bija a suhtitas depātāzijas. Bijā kahdi tīshetri tuhlosches laipu, lo studenti sawā gahjeens nāha. Pee keisara pīls nonahkshī, stu-denti apstahjus un winu wadonis tureja runu, fahne laimes wehlejumu issagidams Keisaram. Augsta tīshetri jubilara bija tā aissgrābīs, lai winu afahs aīzīs tīshahs. Studentu wadoni tīka ee-aizināti istābā pee keisara, lai wintsch teem issfogija sawu preeku par laimes wehlejumu un wehl kahdu eewehrojamus wahrdus runāja.

No keisara pīls wintsch gahjeens dewahs us Bismarcks pīli. Bismarcks ar sawu familiju parah-dijahs pee loga un gribēja kahdu wahrdus ru-

Wahzijas Meesis teek isdot festivālām no plīti 10 satot.

Maska par flūbinashanu:
 par weenās fahs fahla rākstā (Petit)-
 rāndu, jeb to weetū, to tābā rānda ēnem,
 maska 5 kap.

Nedāžja un ekspedīzija Rīga.
 Ernst Blaize bīshu- un grāmatu-
 drukātāmā un būtū-lecturē pēc Petera
 basnīz.

Berlinē bija til dauds fahschīneelu, la wees-nīzās fahla trūkst īdeemu wīfeem issalluscheem.

Bija gan svehtku deena, kahda tilai reti pē-dīshwot!

